

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۰۱۷۷۱

۲۱ ۲۴۴۹۶ ۲۱۴
۲۵۰۲۵۰۳۸۰۶۱۰۷۱۰۵

دانشگاه تهران

دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در ریاضی محض

گراف‌های لاپلاسین صحیح

توسط

میترا نعمتی اندواری

۱۳۸۸ / ۲ / ۲۱

استاد راهنما

دکتر حمید رضا میمنی

کتابخانه تخصصی ریاضیات
دانشگاه تهران

استاد مشاور

دکتر سیامک یاسمی

پاییز ۱۳۸۷

۱۱۲۲۰۳

جمهوری اسلامی ایران
دانشگاه تهران

اداره کل تحصیلات تکمیلی

شماره _____
تاریخ _____
پیوست _____

باسمه تعالی

تعهد نامه اصالت اثر

اینجانب مسرا لاجینی متعهد می شوم که مطالب مندرج در این پایان نامه / رساله حاصل کار پژوهشی اینجانب است و به دستاوردهای پژوهشی دیگران که در این پژوهش از آنها استفاده شده است، مطابق مقررات ارجاع و در فهرست منابع و مأخذ ذکر گردیده است. این پایان نامه / رساله قبلاً برای احراز هیچ مدرک هم سطح یا بالاتر ارائه نشده است. در صورت اثبات تخلف (در عرزمان) مدرک تحصیلی صادر شده توسط دانشگاه از اعتبار ساقط خواهد شد.

کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به پردیس / دانشکده / مرکز دانشگاه تهران می باشد.

۱۳۸۸ / ۲ / ۲۱

مسرا لاجینی انزوی

نام و نام خانوادگی دانشجو
امضاء

آدرس : خیابان انقلاب اول خیابان فجر رازی - پلاک ۵ کد پستی : ۱۳۰۴۵/۵۶۸

لاکس : ۶۶۹۷۳۱۴

۱۳۸۸ / ۲ / ۲۱

بنام خدا
دانشگاه تهران

پردیس علوم
دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر

گواهی دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

هیات داوران پایان نامه کارشناسی ارشد خانم میترا نعمتی اندواری

در رشته ریاضی محض

با عنوان: گراف های لاپلا سین صحیح

را در تاریخ ۸۷/۹/۲۶

اطلاعات دراز اسمی و
تیمبر

۱۳۸۸ / ۲ / ۲۱

به عدد به حروف

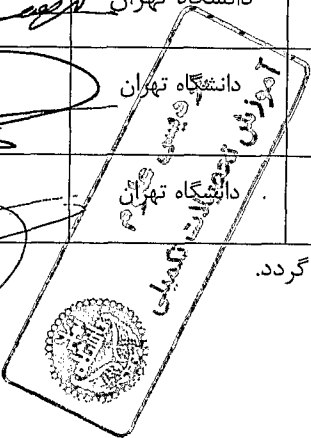
با نمره نهایی: ۱۹/۵ نوزده و نیم

عالی

و درجه:

ردیف	مشخصات هیات داوران	نام و نام خانوادگی	مرتبه دانشگاهی	دانشگاه یا موسسه	امضاء
۱	استاد راهنما:	دکتر حمیدرضا میمنی	دانشیار	دانشگاه شهید رجایی	
۲	داور داخلی:	دکتر محمدرضا درفشه	استاد	دانشگاه تهران	
۳	استاد مشاور:	دکتر سیامک یاسمی	استاد	دانشگاه تهران	
۴	نماینده کمیته تحصیلات تکمیلی دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر:	دکتر هایده اهرابیان	دانشیار	دانشگاه تهران	

تذکر: این برگه پس از تکمیل توسط هیات داوران در نخستین صفحه پایان نامه درج می گردد.

تقدیم به
پدر عزیز و مادر مهربانم
که هرگز نمی توانم جوابگوی لطف و محبت بی دریغ آنها باشم.

قدردانی

پس از سپاس از پروردگار لازم می‌دانم که از زحمات استاد راهنمای گرامی ام آقای دکتر میمنی و استاد مشاور محترم آقای دکتر یاسمی تشکر و قدردانی نمایم. همچنین از آقای دکتر درفشه که زحمت داوری این پایان نامه را به عهده داشتند سپاسگزارم.

گراف‌های لاپلاسین صحیح

چکیده

یک گراف لاپلاسین صحیح است اگر طیف ماتریس لاپلاسین آن تنها شامل مقادیر صحیح باشد. در اینجا خانواده گراف‌های لاپلاسین صحیح و چند زیرخانواده از آن را در نظر می‌گیریم. مانند خانواده گراف‌های لاپلاسین صحیح قابل ساخت و گراف‌هایی که مقادیر ویژه لاپلاسین آنها صحیح و متمایز باشند. این دو زیرخانواده را دسته‌بندی می‌کنیم و بیشتر به بحث در مورد گراف‌های لاپلاسین صحیح قابل ساخت می‌پردازیم. بگونه‌ای که در مورد مقادیر ویژه این گراف‌ها بحث می‌کنیم و همچنین تعداد گراف‌های لاپلاسین صحیحی که از طریق افزودن یک یال مناسب به این گراف‌ها بدست می‌آیند را در نظر می‌گیریم.

واژه‌های کلیدی : مقدار ویژه، لاپلاسین صحیح، قابل ساخت، گراف تجزیه‌شدنی، الحاق

پیشگفتار

در چند دهه اخیر جبر و جبرخطی به کمک نظریهٔ گراف آمده و نتایج جالب و با ارزشی در مورد گراف‌ها حاصل شده است. مخصوصاً مطالعهٔ گراف با استفاده از ماتریس‌هایی که به آن نسبت داده می‌شوند، بسیار مورد توجه قرار گرفته است. بررسی این ماتریس‌ها و مقادیر ویژهٔ آن‌ها بخصوص، نتایج شگفت‌انگیزی در رابطه با ویژگی‌های ساختاری گراف‌ها در پی داشته است.

ماتریس مجاورت و ماتریس لاپلاسین از جمله ماتریس‌هایی هستند که به گراف نسبت داده می‌شوند. تاکنون ماتریس مجاورت و مقادیر ویژهٔ آن بسیار مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. اگرچه اکنون در نظر برخی از نویسندگان، طیف لاپلاسین بسیار طبیعی‌تر و مهم‌تر از طیف مجاورت است.

ماتریس لاپلاسین یک گراف و مقادیر ویژهٔ آن در زمینه‌های مختلفی از ریاضیات مورد استفاده قرار می‌گیرند و دارای تعابیر فیزیکی در نظریه‌های مختلف فیزیک و شیمی می‌باشند. ماتریس لاپلاسین را ماتریس کیرشهف نیز می‌نامند. این عنوان به دلیل نقش مهم ماتریس گفته شده در قضیهٔ معروف ماتریس-درخت، که معمولاً به کیرشهف نسبت می‌دهند، به آن نسبت داده شد.

گرافی که طیف ماتریس مجاورت آن تنها شامل مقادیر صحیح باشد، گراف صحیح نامیده می‌شود. در سال ۱۹۷۳ هراری^۱ و شوینک^۲ سوالی را در مورد این که کدام گراف‌ها صحیح‌اند، مطرح کردند. گراف‌هایی با این خاصیت به‌طور مفصل مورد بررسی قرار گرفته‌اند. به موازات آن تعدادی از مقالات در زمینهٔ ماتریس لاپلاسین، خانوادهٔ گراف‌های لاپلاسین صحیح را مورد بررسی قرار دادند.

---

۱ Harary
۲ Schwenk

گرون ۳ و مریز ۴ مشاهده کردند که از ۱۱۲ گراف همبند ۶ رأسی، ۳۷ تای آن ها لاپلاسین صحیح می باشند در حالی که تنها ۶ تای آن ها صحیح اند. این مشاهده محرکی برای کار بر روی گراف هایی با طیف لاپلاسین صحیح شد.

در این میان، مقاله ای از سو ۵ که راهبردی برای ساختن گراف های لاپلاسین صحیح پیشنهاد می کند، قابل ملاحظه است. با استفاده از آن، مفهوم گراف های لاپلاسین صحیح قابل ساخت، توسط کرکلند ۶ مطرح شد. گراف های لاپلاسین صحیح، گراف هایی هستند که از گراف تهی هم مرتبه با خود، با افزودن دنباله ای از یال ها بدست می آیند، به طوری که در ازای افزودن هر یال، گراف حاصل نیز لاپلاسین صحیح باشد. این گراف ها به طور کامل دسته بندی شده اند و زیرخانواده ای از خانواده گراف های تجزیه شدنی، گراف های فاقد زیرگراف رأس القایی P_4 ، می باشند.

در فصل ۱ به بیان مفاهیم و قضایای مقدماتی پرداخته شده است که در فصول بعدی مورد استفاده قرار خواهند گرفت. فصل ۲ به گراف های لاپلاسین صحیح قابل ساخت اختصاص یافته که به طور کامل دسته بندی شده اند و روشی برای یافتن مقادیر ویژه لاپلاسین آن ها ارائه شده است. در فصل ۳ به بحث در مورد گراف هایی با مقادیر ویژه لاپلاسین صحیح و متمایز پرداخته و ساختار گراف هایی با این خاصیت نیز مشخص شده است.

همچنین تمامی گراف های لاپلاسین صحیح که شامل n دور، $1 \leq n \leq 5$ ، می باشند، در فصل ۴ دسته بندی شده اند.

---

۳ Grono

۴ Merris

۵ So

۶ Kirkland

فهرست مندرجات

۱	ماتریس لاپلاسین	۱
۱	..... مقدمه	۱.۱
۲	..... مفاهیم و تعاریف اولیه	۲.۱
۵	..... گراف‌های لاپلاسین صحیح	۳.۱
۷	..... اعمال روی گراف‌ها	۱.۳.۱
۸	..... گراف خطی و زیرتقسیم و نیم‌منظم	۲.۳.۱
۱۱	..... گراف‌های تجزیه‌شدنی	۳.۳.۱
۱۲	گراف‌های لاپلاسین صحیح قابل ساخت	۲
۱۲	..... مقدمه	۱.۲
۱۳	..... معرفی	۲.۲

۱۹	نتایج اولیه	۳.۲
۲۸	مقادیر ویژه یک گراف در C_n	۴.۲
۳۷	گراف‌هایی در C_n که در یک یال متفاوتند	۵.۲
۴۸	خانواده گراف‌های هم طیف در C_n	۶.۲
۵۱	گراف‌های آستانه‌ای	۷.۲
۵۳	۳ گراف‌هایی با مقادیر ویژه لاپلاسین صحیح و متمایز	
۵۳	مقدمه	۱.۳
۵۴	معرفی	۲.۳
۵۴	گراف‌هایی با طیف $S_{i,n}, i \neq n$	۳.۳
۵۹	شرایط لازم برای طیف بودن $S_{n,n}$	۴.۳
۶۱	گراف‌های آستانه‌ای با مقادیر ویژه صحیح و متمایز	۵.۳
۶۶	۴ چند خانواده دیگر	

۶۶	.....	مقدمه	۱.۴
۶۶	.....	گراف به طور صحیح مسلط	۲.۴
۶۹	.....	گراف لاپلاسین صحیح با n دور، $۱ \leq n \leq ۵$	۳.۴
۶۹	.....	گراف‌های شامل یک دور	۱.۳.۴
۷۰	.....	گراف‌های لاپلاسین صحیح شامل ۲، ۴ یا ۵ دور	۲.۳.۴
۷۲	.....	گراف‌های لاپلاسین صحیح شامل ۳ دور	۳.۳.۴

۷۴

A واژه‌نامه‌ی انگلیسی به فارسی

فصل ۱

ماتریس لاپلاسیان

۱.۱ مقدمه

در این فصل ضمن تعریف ماتریس لاپلاسیان وابسته به گراف، به بیان برخی از قضایا و نتایج گرفته شده در مورد آن می‌پردازیم. این نتایج برای شناخت گراف‌هایی که ماتریس لاپلاسیان متناظر با آن‌ها، تنها دارای مقادیر ویژه صحیح‌اند، در این فصل و فصل‌های بعدی به کار گرفته خواهند شد.

۲.۱ مفاهیم و تعاریف اولیه

تعریف ۱.۱ فرض کنید $G = (V(G), E(G))$ یک گراف ساده، یعنی گرافی بدون جهت و بدون طوقه و یال چندگانه، با مجموعه رئوس $V(G) = \{v_1, v_2, \dots, v_n\}$ و مجموعه یال‌های $E(G) = \{e_1, e_2, \dots, e_m\}$ باشد. ماتریس مجاورت G با $A(G) = (a_{i,j})$ نمایش داده شده و به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$a_{i,j} = \begin{cases} 1 & \text{اگر } v_i \text{ و } v_j \text{ مجاور باشند} \\ 0 & \text{در غیر این صورت} \end{cases}$$

تعریف ۲.۱ برای گراف G یک جهت دلخواه در نظر می‌گیریم به صورتی که برای هر یال $e_j = \{v_i, v_k\}$ یکی از رئوس v_i یا v_k سر مثبت آن و دیگری را سر منفی در نظر می‌گیریم. ماتریس تلافی رأس-یال $Q = (q_{i,j})$ به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$q_{i,j} = \begin{cases} 1 & \text{اگر } v_i \text{ سر مثبت } e_j \text{ باشد} \\ -1 & \text{اگر } v_i \text{ سر منفی } e_j \text{ باشد} \\ 0 & \text{در غیر این صورت} \end{cases}$$

تعریف ۳.۱ ماتریس لاپلاسیان^۱ گراف G که آن را با $L(G)$ نمایش می‌دهند ماتریس $Q Q^T$ است. با ضرب Q و Q^T مشاهده می‌شود که $L(G) = D(G) - A(G)$ است به طوری که $D(G)$ ماتریس قطری درجات رئوس است.

^۱ Laplacian Matrix

چند جمله‌ای مشخصه ماتریس $L(G)$ ، $\det(\lambda I - L(G))$ ، را با $\mu(G, \lambda)$ نمایش می‌دهیم. ریشه‌های این چند جمله‌ای، مقادیر ویژه لاپلاسین G نامیده می‌شوند و آن‌ها رابه صورت $S(G) = (\lambda_1(G), \lambda_2(G), \dots, \lambda_n(G))$ با ترتیب صعودی $\lambda_1(G) \leq \lambda_2(G) \leq \dots \leq \lambda_n(G)$ نمایش می‌دهیم. $S(G)$ طیف لاپلاسین گراف G نامیده می‌شود. اگر مقدار ویژه $\lambda_i(G)$ با تکرار m_i باشد، طیف G را به صورت $S(G) = (\lambda_1(G)^{m_1}, \dots, \lambda_k(G)^{m_k})$ نمایش می‌دهیم.

دو گراف با طیف یکسان را گراف‌های هم‌طیف^۲ می‌نامند. اگر دو گراف طیف لاپلاسین یکسان داشته باشند، هم‌طیف نسبت به ماتریس لاپلاسین می‌باشند. درجه رأس v_i ، تعداد رئوس مجاور به آن، را با d_{v_i} نمایش می‌دهیم.

قضیه ۱.۱ [۸] فرض کنید G گراف ساده n رأسی باشد. حقایق زیر در مورد ماتریس لاپلاسین برقرار است.

(۱) $L(G)$ دارای مقادیر ویژه حقیقی است؛

(۲) این مقادیر ویژه نامنفی‌اند؛

(۳) کوچکترین مقدار ویژه صفر است و $(1, 1, \dots, 1)^T$ یک بردار ویژه متناظر با این مقدار ویژه است.

همچنین تکرار صفر به عنوان یک مقدار ویژه از $L(G)$ برابر تعداد مؤلفه‌های همبندی G است؛

(۴) $\lambda_n(G) \leq n$ و تساوی برقرار است اگر و تنها اگر متمم G ناهمبند باشد؛

$$\sum_{i=1}^n \lambda_i = 2 |E(G)| = \sum_{v \in V(G)} d_v \quad (5)$$

(۶) اگر G دارای ماکسیمم درجه $\Delta > 0$ باشد، آنگاه $\lambda_n(G) \geq \Delta + 1$ و اگر G همبند باشد تساوی

برقرار است اگر و تنها اگر $\Delta = n - 1$.

λ_2 را همبندی جبری^۲ گراف G می‌نامند. رابطه این کمیت با پارامترهای قدیمی آن، همبندی

رأسی، $\nu(G)$ ، و همبندی یالی، $\eta(G)$ ، (به ترتیب مینیمم تعداد رئوس و یالی که با حذف آن‌ها گراف

ناهمبند شود)، به صورت زیر است.

^۲ Isospectral

^۳ Algebraic Connectivity

قضیه ۲.۱ [۳] فرض کنید G گرافی n رأسی باشد. آنگاه:

$$\lambda_2(G) \leq \nu(G) \leq \eta(G) \quad (۱)$$

$$\lambda_2(G) \geq 2\eta(G)(1 - \cos \frac{\pi}{n}) \quad (۲)$$

قضیه ۳.۱ [۱۴] فرض کنید G یک گراف غیرکامل و همبند n رأسی باشد در این صورت $\lambda_2(G) = \nu(G)$ اگر و تنها اگر G را بتوان به صورت $G_1 \vee G_2$ نوشت، به طوری که G_1 یک گراف ناهمبند با $n - \nu(G)$ رأس و G_2 گرافی $\nu(G)$ رأسی و $\lambda_2(G_2) \geq 2\nu(G) - n$ است.

درخت فراگیر گراف n رأسی G ، زیرگراف n رأسی G است که یک درخت نیز می باشد (گراف همبند بدون دور را درخت نامند).

قضیه ۴.۱ (ماتریس درخت) [۱۵]

تعداد درخت های فراگیر گراف n رأسی G که با $\kappa(G)$ نمایش می دهند، برابر است با:

$$\kappa(G) = \frac{1}{n} \lambda_2(G) \dots \lambda_n(G).$$

۳.۱ گراف‌های لاپلاسیان صحیح

تعریف ۴.۱ گراف G را لاپلاسیان صحیح^۵ می‌نامیم اگر تمامی مقادیر ویژه لاپلاسیان آن صحیح باشند. گراف‌هایی که مقادیر ویژه ماتریس مجاورت آن‌ها مقادیری صحیح‌اند، تحت عنوان گراف‌های صحیح، به طور مفصل مورد بررسی قرار گرفته‌اند. به موازات آن، یک تعداد از مقالات در زمینه ماتریس لاپلاسیان، خانواده گراف‌های لاپلاسیان صحیح را مورد بررسی قرار دادند. باید توجه داشت که در بسیاری از موارد برای یک مقدار ویژه خاص، کران مطرح شده تنها زمانی می‌تواند رخ دهد که مقدار ویژه مورد نظر صحیح باشد.

همچنین از ۱۱۲ گراف همبند ۶ رأسی، ۳۷ تای آن‌ها لاپلاسیان صحیح می‌باشند در حالی که تنها ۶ تای آن‌ها صحیح‌اند. بنابراین پرداختن به گراف‌های لاپلاسیان صحیح می‌تواند سودمند باشد.

مثال ۱.۱ چند مثال از گراف‌های لاپلاسیان صحیح را می‌توان در زیر مشاهده کرد:

(۱) گراف‌های کامل n رأسی که با K_n نمایش می‌دهیم؛

(۲) گراف‌های کامل دوبخشی که با $K_{n,m}$ نمایش می‌دهیم، برای هر n, m ؛

(۳) مسیرهای n رأسی، P_n ، برای $n \leq 3$ ؛

(۴) دورهای n رأسی، C_n ، برای $n \leq 4$ ؛

(۵) چرخ‌ها، W_n ، برای $n \leq 5$.

قضیه ۵.۱ اگر G یک گراف r -منظم باشد، یعنی هر رأس آن از درجه r باشد، آنگاه رابطه بین مقادیر ویژه $L(G)$ و $A(G)$ به صورت زیر داده می‌شود.

$$\lambda_i(G) = r - \mu_i(G) \quad ; \quad i = 1, 2, \dots, n$$

به طوری که $\mu_i(G)$ مقادیر ویژه ماتریس $A(G)$ می‌باشند.

^۵ Laplacian Integral

برهان. در این حالت ماتریس قطری درجات برابر rI است که I ماتریس همانی می‌باشد. لذا
 $\square \quad \det(\lambda I - L(G)) = \det((\lambda - r)I + A)$ و بنابراین $L(G) = D(G) - A(G) = rI - A$

بنا به این قضیه گراف r -منظم G صحیح است اگر و تنها اگر لاپلاسیان صحیح باشد. بنابراین نتایج مربوط به گراف‌های صحیح و منظم را می‌توان به این مبحث منتقل کرد.

قضیه ۶.۱ [۹][۱۰] فرض کنید G گرافی n رأسی و $\bar{G}$ گراف متمم آن، گرافی با مجموعه رؤوس $V(G)$ و مجموعه یال‌های $\bar{E}(G)$ باشد.

. رابطه بین چند جمله‌ای‌های مشخصه این دو گراف به صورت زیر می‌باشد:

$$\mu(\bar{G}, \lambda) = (-1)^{n-1} \frac{\lambda}{n-\lambda} \mu(G, n-\lambda).$$

بنابراین مقادیر ویژه $\bar{G}$ عبارتند از $\lambda_1(\bar{G}) = 0$ و $\lambda_{i+1}(\bar{G}) = n - \lambda_{n-i+1}(G)$ برای $i = 1, 2, \dots, n-1$.

به راحتی از قضیه فوق نتیجه می‌شود که یک گراف لاپلاسیان صحیح است اگر و تنها اگر متمم آن چنین باشد. این خاصیتی است که لزوماً در مورد گراف‌های صحیح صدق نمی‌کند.

قضیه ۷.۱ درخت T لاپلاسیان صحیح است اگر و تنها اگر یک ستاره باشد.

برهان. از آنجا که هر درخت حداقل یک رأس از درجه یک دارد نتیجه می‌شود که همبندی رأسی هر درخت یک است. لذا $\nu(T) = 1$ از طرفی با توجه به قضیه (۲.۱) $\nu(T) = 1$ لذا اگر T لاپلاسیان صحیح باشد آنگاه لزوماً $\lambda_2(T) = 1$ با توجه به تساوی همبندی رأسی و همبندی جبری، از قضیه (۳.۱) نتیجه می‌شود که $T = G_1 \vee G_2$ به طوری که G_1 رأسی است. لذا $\nu(T) = 1$ و چون $T = K_1 \vee G_2$ یک درخت است G_2 باید بدون یال باشد. از مطالب گفته شده نتیجه می‌شود
 $\square$ که T یک ستاره است.

۱.۳.۱ اعمال روی گرافها

تعریف ۵.۱ برای گرافهای G_1 و G_2 داده شده، اجتماع این دو گراف را با $G_1 \cup G_2$ نمایش می‌دهیم. این گراف، گرافی با مجموعه رئوس $V(G_1) \cup V(G_2)$ و مجموعه یالهای $E(G_1) \cup E(G_2)$ تعریف می‌شود. همچنین الحاق این دو گراف که آن را با $G_1 \vee G_2$ نمایش می‌دهیم، گراف بدست آمده از $G_1 \cup G_2$ با افزودن تمامی یالهای ممکن بین G_1 و G_2 می‌باشد. در واقع $G_1 \vee G_2 = \overline{G_1} \cup \overline{G_2}$.

قضیه ۸.۱ فرض کنید G اجتماع گرافهای $G_1, \dots, G_k$ باشد. آنگاه:

$$\mu(G, \lambda) = \prod_{i=1}^k \mu(G_i, \lambda).$$

بنابراین اجتماع گرافهای لاپلاسین صحیح، یک گراف لاپلاسین صحیح خواهد بود.

نتیجه ۱.۳.۱ [۹][۱۰] فرض کنید G_1 و G_2 دو گراف به ترتیب با تعداد رئوس n_1 و n_2 باشند. چند جمله‌ای مشخصه لاپلاسین الحاق این دو گراف به صورت زیر خواهد بود.

$$\mu(G_1 \vee G_2, \lambda) = \frac{\lambda(\lambda - n_1 - n_2)}{(\lambda - n_1)(\lambda - n_2)} \mu(G_1, \lambda - n_2) \mu(G_2, \lambda - n_1).$$

بنابراین اگر مقادیر ویژه لاپلاسین G_1 و G_2 به ترتیب $\alpha_1, \dots, \alpha_{n_1}$ و $\beta_1, \dots, \beta_{n_2}$ باشند، آنگاه مقادیر ویژه لاپلاسین الحاق این دو گراف عبارتند از:

$$\alpha_1 + n_2, \dots, \alpha_{n_1} + n_2, \beta_1 + n_1, \dots, \beta_{n_2} + n_1.$$

از این قضیه نیز نتیجه می‌شود که دو گراف لاپلاسین صحیح اند اگر و تنها اگر الحاقشان چنین

باشد.

تعریف ۶.۱ فرض کنید G و H دو گراف باشند. ضرب دکارتی $G \times H$ گرافی است با مجموعه رئوس $V(G) \times V(H)$ و دو رأس (v_1, u_1) و (v_2, u_2) در $G \times H$ مجاورند اگر و تنها اگر یکی از دو حالت زیر برقرار باشد:

(۱) در G ، $v_1 = v_2$ و دو رأس u_1 و u_2 در H مجاور باشند؛

(۲) در G دو رأس v_1 و v_2 مجاور باشند و در H داشته باشیم $u_1 = u_2$.

اگر $A = (a_{i,j})$ ماتریس مرتبه k و $B = (b_{i,j})$ ماتریس مرتبه n باشد، آنگاه ضرب کرونگر $A \otimes B$ ماتریس مرتبه kn است که بلوک (i,j) ام آن برای $1 \leq i, j \leq k$ برابر $a_{i,j}B$ است. می‌توان دید که ماتریس لاپلاسیان $G \times H$ برابر است با $I_k \otimes L(G) + L(H) \otimes I_n$ که k تعداد رأس‌های گراف H و n تعداد رأس‌های G است. همچنین مقادیر ویژه گراف $G \times H$ عبارتند از $\lambda_i(G) + \lambda_j(H)$ به ازای $1 \leq i \leq n$ و $1 \leq j \leq k$.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که $G \times H$ لاپلاسیان صحیح است اگر و تنها اگر هر یک از دو گراف G و H لاپلاسیان صحیح باشند.

مثال ۲.۱ طیف لاپلاسیان K_3 ، $(0, 3^{(2)})$ و طیف K_2 نیز $(0, 2)$ می‌باشد. از مطالب گفته شده در فوق نتیجه می‌شود که $S(k_2 \times k_3) = (0, 2, 3^2, 5^2)$ و به طور کلی $S(k_2 \times k_n) = (0, 2, n^{n-1}, (n+2)^{n-1})$.

۲.۳.۱ گراف خطی و زیرتقسیم و نیم‌منظم

تعریف ۷.۱ گراف خطی G گرافی است که رئوس آن متناظر با پال‌های G می‌باشند و دو رأس از آن مجاورند اگر و تنها اگر پال‌های نظیرشان در G انتهای مشترک داشته باشند.

ماتریس مجاورت گراف خطی G که با A_1 نمایش می‌دهیم در رابطه $Q^T Q = 2I + A_1$ صدق می‌کند. می‌دانیم که $L(G) = Q Q^T$ و اینکه دو ماتریس $Q Q^T$ و $Q^T Q$ دارای مقادیر ویژه غیر صفر یکسان